

FAKTILEHT: väljaspool kodu üldhooldusteenuste osutavate üldhooldusteenuse järelvalve lühikokkuvõte

- Eestis on 156 väljaspool kodu üldhooldusteenust osutavat asutust, neist ligi 60% omanikuks on kohaliku omavalitsuse üksus. Koos vanemaaliste inimeste arvu kasvuga rahvastikus, kasvab ka teenusesaajate arv, integreeritud hoolekande- ja tervishoiuteenuse vajadus ning üha olulisemaks muutub hoolduse kvaliteet.
- Kindlustamaks, et vajalikud teenused oleksid ühtses kvaliteedis kättesaadavad ning tagaksid inimese toimetuleku, turvalisuse ja inimõigused on üldhooldusteenuse järelvalve sel aastal üheks riikliku järelvalve prioriteediks.
- Sellest aastast võttis Sotsiaalkindlustusamet maavalitsustelt üle sotsiaalteenuste järelvalve korralduse. Sotsiaalministeeriumi ülesandel alustas Sotsiaalkindlustusameti koostöös Terviseameti ja Raviametiga olukorra hindamist üldhoolekandeteenust pakkuvates asutustes. Ühiseid kontrole tehti kokku viis, kuid mitmes arutuses on ametid ka väiksemas koosseisus käinud.
- Ühisjärelvalve käigus hindas Sotsiaalkindlustusamet protsessi, töötajate kvalifikatsiooni, inimese turvalisust ja toimetulekut. Terviseamet hindas tervishoiuteenuste kättesaadavust ja ravimite määramist arsti poolt ja Raviamet jälgis, kuidas ravimeid säilitatakse ning kuidas peetakse nende üle arvestust.
- Väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse järelvalvet on plaanis ka edaspidi teostada koos terviseameti, raviametiga.

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET kontrollis sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud nõuete (hooldusplaani olemasolu, selle täitmise kvaliteet, personal jms), dokumentatsiooni ja kvaliteedipõhimõtete täitmist. Kontrollidel nägi amet järgmisi puudusi:

- Hooldusplaani koostamise ja täitmise kvaliteet jätab soovida.
- KOVi poolsed isiku abivajaduse hindamised puudusid. Koostöö KOVidega kesine.
- Kahele asutusele, keda kontrolliti, tehti ettekirjutused ning nende mittetäitmisel rakendatakse sunniraha. Ühe asutuse osas on ettekirjutuse tegemine veel kaalumisel. Kõigile kontrollitud asutustele jagati soovitusi ja tähelepanekuid teenuse paremaks ja nõuetekohasemaks osutamiseks.

RAVIMIAMETI järelvalve alas on ravimite hankimine, säilitamine ja arvestus. Kontrollidel nägi amet järgmisi puudusi:

- Ravimeid ei säilitata lukustatavas ruumis või –kapis (st pole välistatud kõrvaliste isikute juurdepääs);
- Ravimite kappides hoiti ka muid klientide ja hooldekodu asju (ravimid peavad olema eraldi);

- Ettevõttele hangitud narkootilised ja psühhotroopsed ravimid ei olnud teistest ravimitest eraldatud;
- Käitlemise eeskirjad olid enamasti olemas, kuid eeskirjad olid kohati pealiskaudsed (ei kirjeldanud kõiki toiminguid alates ravimite saamisest kuni kliendile andmiseni, kuidas kontrollitakse temperatuuri jne) osadel juhtudel olid ravimite käitlemise eest vastutavad isikud määramata;
- Ravimite säilitamisel ei kontrollita temperatuuritingimusi;
- Ravimid samas külmkapis toiduainetega;
- Ravimeid ei säilitata tootja/valmistaja pakendis (tabletid lahtiselt kapis või karbis, ravim pandud teise ravimi pakendisse);
- Ravimite kohta ei peetud nõutavate andmetega arvestust (nt ei dokumenteerita ravimite andmist hooldajate ruumi, ravimite vajaduspõhisel kasutamisel ei ole märgitud mis ravimit ja kui palju anti sellest tulenevalt ei saa pidada korrektset ravimite arvestust. Ravimite arvestust ei ole peetud iga pakendi suuruse, toimeaine sisalduse ja preparaadi kohta eraldi;
- Aegunud ravimid ei olnud kõlblikest eraldatud.

TERVISEAMET kontrollib tervisekaitsenõudeid ja toitlustamisele kehtestatud nõudeid, ka tervishoiutöötajate registris olekut jms. Talitused teevad järelevalvet keskkonnatervise nõuete ja toitlustamise osas, järelevalveosakond teeb järelevalvet tervishoiuteenuste osutamise tegevusluba omavate hooldekodude ja hooldekodudes töötavate tervishoiutöötajate üle. Kontrollidel nägi amet järgmisi puudusi:

- Hooldekodusse saabuvad kliendid sageli puuduliku dokumentatsiooni ja vahel ka raviskeemiga.
- Perearst ei ole näinud patsiente alates 2015, kuigi on pidevalt välja kirjutanud hüpertoonia ja diabeedi ravimeid.
- Asutustes, mis ei oma tervishoiuteenuste osutamise tegevusluba, osutasid tervishoiuteenuseid õed, kes on registreeritud riiklikus tervishoiutöötajate registris. Asutuses andsid õed vanuritele ilma arsti määramiseta haloperidoli ja ületasid arsti määratud diazepam-valokordini koguseid.
- Hooldekodude kontrollimisel esines olukordi, kus personal ei osanud selgitada, millisele kliendile on konkreetne ravim ette nähtud.
- Dokumenteerimises esineb puudujääke, näiteks puudub arsti korraldus ravimi andmiseks, ei nähtu ravimi nimi või näidustus.
- Kõikides hooldekodudes leiti pisteliselt erinevusi võrreldes kliendi raviskeemi ja ravimidosaatoris olevaid ravimeid. Tervisekaartide läbivaatamisel tuvastas terviseamet, et ravi tehti klientidele küll vastavalt perearsti korraldusele, kuid raviskeemi muutusi ei kajastatud hooldekeskuses peetavates dokumentides.